

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Факультет мистецтв
Кафедра теорії і методики мистецької освіти та диригентсько-хорової
підготовки вчителя

Теорія і методика виховання художньо- обдарованої особистості у закладах мистецької освіти

**ЗБІРНИК СТАТЕЙ
VII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

ЧАС МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

17 – 18 жовтня 2019 року

TIME OF ART EDUCATION

Collection of Articles VII of the All-Ukrainian Scientific-Practical Conference
«Theory and methods of education of the artistically gifted person in the institutions
of art education»

Харків
Україна
2019

УДК 37.032
ББК 85я43
Ч-24

Редакційна колегія

Калашник М.П. – доктор мистецтвознавства, професор
Матвеева О.О. - доктор педагогічних наук, професор
Полубоярина І.І. – доктор педагогічних наук, професор
Смирнова Т.А. - доктор педагогічних наук, професор
Соколова А.В. - доктор педагогічних наук, професор
Тарарак Н.Г. - доктор педагогічних наук, професор
Тушева В.В. - доктор педагогічних наук, професор
Перетяга Л.Є - доктор педагогічних наук, професор
Фомін В.В. – доктор педагогічних наук, професор (голов.ред.)
Бурма А.В.- кандидат педагогічних наук, доцент

*Затверджено редакційно видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
Протокол № 6 від 05.11.2019*

У збірнику подано статті VII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Теорія і методика виховання художньо-обдарованої особистості у закладах мистецької освіти». Збірник розрахований на студентів, магістрантів, аспірантів, докторантів, здобувачів, педагогічних і науково-педагогічних працівників науково-дослідних інститутів, ЗВО, учителів мистецьких шкіл.

Ч-24 Час мистецької освіти «Теорія і методика виховання художньо-обдарованої особистості у закладах мистецької освіти: зб. статей VII Всеукраїнської наук. - практи. конф. 17-18 жовтня 2019 року) , ч.І / заг. ред. В.В. Фомін – Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2019 – 267с.

ISBN 978-617-7298-28-0

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів.

Автори статей несуть повну відповідальність за опублікований матеріал.

Мова видання: українська, англійська.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2019

УДК 37.032

ББК 85я43

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2019

III. ВИДАТНІ ТВОРЧІ ОСОБИСТОСТІ ВІТЧИЗНЯНОЇ ТА СВІТОВОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Світлана Сімакова

ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬОЇ ОБРАЗНОСТІ ВОКАЛЬНОЇ ТВОРЧОСТІ
В.А. МОЦАРТА ЯК СКЛАДОВА ВИКОНАВСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА 92

М.О. Ткаченко, Єлизавета Ісичко

ДО ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОПІСЕННОЇ
КУЛЬТУРИ (ВИДАТНІ ПОСТАТІ ВІТЧИЗНЯНОЇ НАУКОВОЇ ДУМКИ) ... 98

Анастасія Солонченко

МИСТЕЦЬКА СПАДЩИНА ПТУШКІНА ВОЛОДИМИРА
МИХАЙЛОВИЧА 104

Вікторія Тризна

ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ МИКОЛИ МОЗГОВОГО 108

Тетяна Веремчук

ПІСЕННА ТВОРЧИСТЬ ОЛЕКСАНДРА БІЛАША (ПОСТАТІ ЗОЛОТОЇ
ДОБИ РАДЯНСЬКОЇ ЕСТРАДИ) 113

Марія Золотарьова

ОСОБЛИВОСТІ ВОКАЛЬНОЇ ТВОРЧОСТІ ОКСАНИ ПЕТРУСЕНКО 118

Вероніка Гамарко

ТВОРЧИЙ ШЛЯХ І ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАВСЬКОГО СТИЛЮ О.В.
ОБРАЗЦОВОЇ 123

М.О. Ткаченко, Павло Зеленик

СТИЛІСТИКА ПІСЕННОЇ ТВОРЧОСТІ В. ІВАСЮКА ЯК ЧИННИК
РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ЕСТРАДНОЇ МУЗИКИ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ
XX СТОЛІТТЯ 129

УДК 78.071

Вікторія Трizza

*Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С.Сковороди,
факультет мистецтв,
бмв група*

ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ МИКОЛИ МОЗГОВОГО

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент Кузьмічова В.А.

У статті розглядається постать сучасного українського композитора та естрадного співака Миколи Петровича Мозгового. Аналізується творчий доробок композитора.

The article deals with the figure of the modern Ukrainian composer and pop singer Mykola Petrovich Mozgovy. The creative achievements of the composer are analyzed.

Ключові слова: *сучасна українська естрада, естрадна пісня, естрадне виконавство.*

Key word: *Ukrainian modern pop, pop song, pop performance.*

Постановка проблеми. Останні десятиліття спостерігається посилення інтересу до естрадного мистецтва та виконавства. Вокально-естрадне виконавство сьогодні має потужну рушійну силу у процесі відродження та актуалізації національних традицій, розвитку українського музичного мистецтва та його інтеграцію у світовому мистецтві. Сучасне вокально-естрадне мистецтво України є національним, оскільки не тільки має свої специфічні особливості, але й віддзеркалює ідеали, потреби сучасного суспільства. В зв'язку з цим пісенна творчість Миколи Петровича Мозгового є зразковою в жанрі естрадно-пісенного мистецтва.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Естрадна пісня є одним з найпопулярніших видів професійного виконавства. Розуміння цього феномену передбачає осмислення особливостей його розвитку у системі духовної культури з огляду на зміни культурно-історичного контексту, трансформацію естетичних запитів та проблем мистецького життя. Значна кількість науковців (А. Жебровська, І. Лепша, О. Сапожник, В. Чепеленка та інші) вивчають окремі етапи становлення естрадного мистецтва, надають їм характеристику. Проблема особливостей функціонування естрадної пісні присвячені праці мистецтвознавців Д. Бабич, М. Вишневської, М. Поплавського, Н. Поповича, В. Токарева. Цікавим та перспективним напрямком вивчення мистецтва естради є інтердисциплінарний підхід (термін Т. Самаї) закладений у працях С. Клітіна та його послідовників (І. Богданов, Н. Бурцева, В. Гребельна, Ю. Дмитрієв, С. Думасенко, О. Коллегова, М. Козлов, М. Крипчук, В. Печерський, Т. Тетерєвкова, І. Шароєв та інші), в яких окреслено історико-культурне підґрунтя естрадного мистецтва та виявлено його специфічні риси.

Проте відчувається недостатня увага науковців щодо вивчення та аналізу творчості найбільш яскравих представників сучасного музичного мистецтва.

Мета статті полягає у висвітленні особливостей творчості видатного сучасного українського естрадного композитора та виконавця Миколи Мозгового.

Виклад основного матеріалу і результатів дослідження. Микола Петрович Мозговий (01.09.1947 селище Сарнів, Хмельницька область – 30.07.2010 селище Кийлів, Київська область) – видатний український композитор, естрадний співак, народний артист України (1993). Музичну освіту здобував в Чернівецькому музичному училищі (1962-1966). Певний час навчався в Харківському юридичному інституті, але не отримав диплома. У 1972 - 1973 рр. навчався в Республіканській студії естрадно-циркового мистецтва в Києві. Згодом закінчив Київську державну консерваторію імені П. Чайковського за спеціальністю «сольний спів» (клас Костянтина Огнєвого).

III. ВИДАТНІ ТВОРЧІ ОСОБИСТОСТІ ВІТЧИЗНЯНОЇ ТА СВІТОВОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

По закінченні консерваторії М. Мозговий починає кар'єру естрадного співака в Укрконцерті. На початку діяльності він працював в гурті «Беркут» (Івано-Франківськ). Згодом його було запрошено до Київського мюзик-холу. У 1979 році Софія Ротару заспівала пісню М. Мозгового «Край, мій рідний край». І саме ця пісня принесла її автору нечувану славу, зробила його популярним.

У 1986 році композитор і співак отримав звання заслуженого артиста України та зібрав власний гурт «Вересень». Робота в цьому гурті надихнула композитора на створення найвідоміших та й найпопулярніших пісень.

У 1991 р. М. Мозговий завершив концертну діяльність і зайнявся менеджментом у сфері шоу-бізнесу: очолював Український художній фонд імені В. Івасюка, організовував пісенні фестивалі («Море друзів», імені В. Івасюка), де молоді виконавці сучасної української пісні мали змогу заявити про себе. У 1994 р. отримав звання народного артиста України.

З 1994 до 1999 рр. М. Мозговий очолював Український державний театр пісні. В своїй діяльності на посаді директора та художнього керівника театру намагався створити молодим естрадним виконавцям найбільш сприятливі умови для повноцінного розвитку і вкрай негативно ставився до багатьох виконавців на українській естраді, котрі співали виключно під фонограму.

У 1999 р. М. Мозговий починає своє педагогічну діяльність в якості професора, завідувача кафедрою теорії та методики постановки голосу Інституту мистецтв національного педагогічного університету імені М. Драгоманова. У 2007 році захистив дисертацію за темою «Становлення та тенденції розвитку української естрадної пісні» і отримав науковий ступінь кандидата мистецтвознавства.

Микола Мозговий лауреат багатьох Республіканських та Міжнародних конкурсів артистів естради. Як композитор неодноразово ставав лауреатом пісенного конкурсу Центрального телебачення «Пісня року». Країна оцінила працю видатного композитора врученням йому ордена князя Ярослава Мудрого «за видатний особистий вклад в розвиток української культури та мистецтва, багатолітню плідну працю».

III. ВИДАТНІ ТВОРЧІ ОСОБИСТОСТІ ВІТЧИЗНЯНОЇ ТА СВІТОВОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Творчий доробок Миколи Мозгового складається з кількох десятків пісень: «Моя перша любов», «Край, мій рідний край», «Любов останньою ніколи не буває», «Минає день, минає ніч», «Зачаруй нас, любов», «На щастя на долю», «Вперше», «Ти не дзвони» та ін. Пісенна творчість композитора є органічним поєднанням таланту, авторської самобутності та народних мотивів. Загальнолюдські цінності – любов до України, до рідного карпатського краю, сприяли народженню прекрасних мелодій, які хвилюють серце щемливою любов'ю до рідної землі, до родини.

Мелодії пісень М. Мозгового впізнавані з перших акордів. «Базуючись на традиціях світового естрадно-пісенного мистецтва та національних народнопісенних джерелах, є оригінальними творами, які визначають національну самобутність» [2, с. 23]. Інтонаційна основа пісенної творчості композитора складається з багатьох джерел (від карпатського фольклору до пісень Поділля). Кожна з його пісень – маленька розповідь про життя, в якому були присутні сумно-ліричні і завзято-веселі ноти, сучасні ритми й колорит фольклору – «Край», «Горянка», «Україна», «Минає день» та багато інших.

Пісні Миколи Мозгового відкрили сутність та зміст українських національних рис і відкрили цікаву сторінку в українській естрадно-пісенній культурі, вплинули на нові покоління композиторів та виконавців. Кожна його пісня є, за висловом доньки композитора О. Мозгової, «шедевром-мініатюрою в жанрі естрадно-пісенного мистецтва» [3, с. 12].

Без його пісень важко уявити українську естраду. Микола Мозговий мав особливий дар - всі його твори ставали справжніми хітами. Бо написані були душею та з любов'ю. Його «день і ніч» минули назавжди. А «рідний край» осиротів. Він належав до покоління Володимира Івасюка та Назарія Яремчука – плеяди, що зробила популярною українську пісню.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Микола Петрович Мозговий – видатний сучасний український композитор, співак, науковець. Його пісні увійшли у золоту скарбницю української естради. Отже, пісенна творчість композитора потребує ретельного вивчення та аналізу.

Список використаних джерел

1. Дрожжина Н. Вокальне виконавство в системі музичного мистецтва естради: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00. 03. Х., 2008. 20 с.
2. Мозгова О. (2012) Інтонаційний зміст пісень Миколи Мозгового (на прикладі пісні «Минає день, минає ніч»). Питання духовної культури. Культурологія. С. 22 - 26
3. Мозгова О. Творчість Миколи Мозгового як явище української масової культури: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 26.00.02. К., 2013. 16 с.
4. Мозговий Микола // Видатні діячі культури та мистецтв Буковини: бібліогр. довідник. Чернівці: Книги XXI, 2010. Вип. 1. С. 44-45. Бібліогр.: с. 44-45.
5. Откидач В. Естрадний спів і шоу-бізнес: навч. - метод. посіб. / В. Откидач. - Вінниця: Нова книга, 2013. 368 с.
6. Сапожник О. В. Сучасна популярна естрадна музика. Державна академія керівних кадрів культури і мистецтв, К., 2000. 64 с.
7. Тормахова В. М. Українська естрадна музика і фольклор: взаємопроникнення і синтез: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03 К., 2007. 17 с.